

RAŠINIAI, SKIRTI KULTŪROS DIENAI BEI S. DAUKANTO 230-OSIOMS GIMIMO METINĖMS ATMINTI

Kaip suprantu Simono Daukanto žodžius: „Tebeturi dar lietuviai ir žemaičiai visų brangiausių palikimą savo bočių prabočių, tai yra savo kalbą, kurią <...> turi šiandien dalinti“?

***

Lietuvių kalba turi keletą tarmių: žemaičių ir aukštaičių. Man artimiausia – žemaičių. Tai gražiausiai skambanti tarmė, nes didelė dalis mano giminės gyvena Žemaitijoje. Su ta tarme man tenka dažnai susidurti, nes dažnai svečiuojamės pas gimines.

Kartais vasarą mes su broliu pasilikdavome Telšiuose, kur gyveno mano žemaitė močiutė. Su ja mes dažnai nesusišnekėdavome, nes ji kalbėdavo kažkokia nesuprantama kalba. Tik vėliau supratau, kad tai visai ne kita kalba, o viena iš lietuvių kalbos tarmių. Vis dėlto būdami pas močiutę, išmokdavome įvairių žemaitiškų žodžių, kuriais girdavomės mokykloje. Mūsų niekas nesuprasdavo, kol nepaaiškinau tų žodžių reikšmės. Tuomet jausdavausi kaip visų mėgstamas, pagrindinis dienos herojus. Kartais juokaudami su tėvais pradėdame šnekėti žemaitiškai ir namuose. Nors tėtis ir nėra žemaitis, jis puikiai kalba ta įdomiai skambančia tarme, lyg jis būtų gimęs Žemaitijoje. Visų žemaitiškų žodžių jį išmokė mano mama. Ji – tikra žemaitė. Mama yra tvirto charakterio ir labai užsispyrusi. Gali greit supykti ir užsidegti kaip degtukas. Bet kaip staiga supyksta, taip staiga ir atleidžia. Žemaitiško charakterio bruožai pasireiškia ir kalboje. Mama kartais ir dabar pasako žemaitiškų žodžių, kurių reikšmės gal ir nesuprantame, bet emocinę prasmę visada nujaučiame.

Mane žemaičių tarmė visada stebina savo žodžių keistoku skambesiu. Manau, ir jums tektų pasukti galvą, ką galėtų reikšti žodžiai „drobynas“, „kašikas“, „peins“. Mama taip pat papasakojo linksmą istoriją, kuri jau tapo šeimos anekdotu. Kartą Telšiuose tėtis išėjo į parduotuvę nupirkti kefyro, o parduotuvėje pardavėja jo paklausė: „A veina?“. Tėtis į šį klausimą atsakė: „Ne pieno, o kefyro!“. Grįžęs namo tėtis pareiškė, kad į parduotuvę daugiau Žemaitijoje neis. Bet kartu tėtis ėmė mokyti žemaitiškų žodžių, kurių dabar moka tikrai daugiau už mane.

Mes esame visi lietuviai, bet mūsų tarmės įpareigoja mus plėsti savo akiratį, atvira širdimi priimti ir kitaip skambančią, bet gimtąją kalbą. Juk darnus mano šeimos tėvų pavyzdys įrodo, kad tai, kas su meile pasidalinta, prigytja, išlieka.

*Aretas Utakis, 8c kl. mokinys,
Mokytoja Inga Turovaitė*

***

Tik perskaičiusi rašinio temą, bandau pasikapstyti savo paaugliškų smegenų labirintuose ir prisiminti, ką žinau apie S. Daukantą. Istorijos pamokose girdėjau, kad jis buvo istorikas ir pirmasis parašė Lietuvos istoriją lietuviškai... Keistokai skamba „Lietuvos istorija lietuviškai“... Atrodo, argi gali būti Lietuvos istorija parašyta nelietuviškai?... O išties gali... XIX a. pirmoje pusėje lietuvių kalba išgyveno ne pačius lengviausius laikus. Ir S. Daukantas buvo tas, kuris garsiai įvardijo, jog tautos pagrindinis skiriamasis bruožas yra ne valstybingumas, o būtent kalba. Jis pats, turėdamas aukštąjį išsilavinimą, niekad nesigėdijo kalbėti lietuviškai (tiksliau, žemaitiškai) ir tą daryti skatino kiekvieną lietuvi. Jis buvo ne tik didis Lietuvos patriotas, bet ir nenuilstantis lietuvių kalbos mylėtojas, puoselėtojas ir propaguotojas. Jis išties gimtąją kalbą „dalino“ kiekvienam savo kely sutiktam žmogui. O ką dėl savo kalbos kasdien padarau aš? Kaip aš dalinu, S. Daukanto žodžiais tariant, „visų brangiausių palikimą“?

Man gimtoji mano kalba reiškia labai daug, o dažniausiai net daugiau nei iš pirmo žvilgsnio atrodo. Sėdėdama lietuvių kalbos pamokose aš stengiuosi maksimaliai susikaupti ir išgirsti kiekvieną mokytojos žodį. Aš darau viską, kad neišeičiau iš pamokos nesužinojusi ko nors naujo. Aš klausinėju mokytojos, domiuosi, stebiuosi, kartais net pykstu... Kartais man ima atrodyti, kad lietuvių kalba – per sudėtingas mokslas. Būna momentų, kai atrodo, jog žinau viską, bet tuo pat metu nežinau nieko... Kad ir kiek besigilinčiau į kalbos vingrybes, visada atsiranda kokios nors išimties ir visi mano „mokėjimai ir supratimai“

paleidžiami šipuliais... Reikia pripažinti, lietuvių kalba ne tik labai skambi ir graži, bet kartu ir paini, ją sunku perprasti, ji tarsi mįslė ar užkoduota dëlionė, neturinti atsakymo... Bet koks neapsakomas pasitenkinimo jausmas apima, kai galiausiai supranti galvosūkį keliančių dalyvių laikus ir rūšis ar nosinių rašybos klystkeliuose randi išėjimą! Supranti, kad nebuvo nė taip sunku, nė taip neįmanoma... Paskrajoji keletą dienų padebesiais ir vėl kimbi į mokslus. Taigi aš „visų brangiausiu palikimu – savo kalba“ rūpinuosi pirmiausia stengdamasi ją puikiai išmokti pati. Kaip galėčiau kitiems dalinti tai, ko pati gerai neišmanau? Beje, daug dirbu ne tik per pamokas, bet ir papildomai: ruošiusi lietuvių k. olimpiadoms. Pernai Šiaulių mieste užėmiau II vietą!

Be atsakingo darbo per pamokas, radau dar vieną puikų būdą tobulinti savo kalbinius gabumus ir lietuvių kalbą išmanyti nepriekaištingai! Aš esu tikrų tikriausia „knygų graužikė“! Tikrai tikrai! Šios rūšies mokiniai dar nėra visiškai išnykę! Mokyklos koridoriuose

daug dažniau sutinkami „išmanieji maigytojai“, bet ir „knygų graužikų“ populiacija dar neišnykusi. Maža to, aš ne tik su didžiausiu malonumu skaitau vieną po kitos knygas, bet gimtadienio ar Kalėdų proga pageidauju gauti dovanų... knygų (ir kuo daugiau, tuo geriau). Beje, aš skaitau niekieno neverčiama ir visiškai savanoriškai! Aš netgi dalinuosi skaitymo malonumu su bendraamžiais ir dalyvauju konferencijose, kur pristatau pačias pačiausias savo skaitytas knygas! Kodėl tai darau? Pirma, man skaitymas teikia didžiulį malonumą, antra, tiesiogiai nesimokydama, išmokstu daugybės naujų dalykų, trečia, sėdėdama ant sofos nukeliauju į pačias egzotiškiausias pasaulio šalis, ketvirta, išmokstu sklandžiau ir vaizdingiau dėstyti savo mintis, penkta, žodyje „balastas“ nededu nosinės, nes niekad nemačiau, kad būtų buvę kitaip... Ir taip toliau, ir taip toliau... O jei visai trumpai, skaitau todėl, kad knygos dalina man „bočių prabočių brangiausią palikimą“, kurį pati gavusi noriu dalinti kitiems.

Neteisūs tie, kurie sako, kad nuo jų, kaip mažų žmogelių, niekas nepriklauso. Nepriklauso, jei žmogus nori, kad nepriklausytų. O aš noriu taisyklingai, sklandžiai, žodingai kalbėti ir taip kalbėsiu! Kas gali man uždrausti mylėti savo gimtąją kalbą ir jos mokytis? Niekas! Kalba yra dalis manęs, ji suteikia man išskirtinumo: „Ne žemės derlumu, ne drabužių skirtingumu (...) gyvuoja tautos, bet daugiausiai išlaikydamos ir vartodamos savo kalbą“ (M. Daukša).

Augustė Čerkauskaitė, 7b kl. mokinė,
Mokytoja Birutė Petkuvienė

***

Brangiausias palikimas

Turbūt kiekvienam žmogui, nesvarbu, kiek kalbų jis mokėtų, kokioje šalyje begyventų, gražiausia yra gimtoji kalba. Mano gimtoji kalba yra lietuvių. Pirmasis ištartas žodis buvo lietuviškas, ja pradėjau reikšti mintis vaikystėje. Lietuvių kalba yra mano tėvų, senelių, prosenelių. Ji man yra sava, ypatinga, išskirtinė.

Suprantama, kad kalba yra ir didžiausias tautos turtas. Joje atsispindi pačios tautos praeitis. Per kalbą jungiasi mūsų praeitis ir dabartis. Ji yra tautos gyvybės, kultūros pagrindas. Istorija byloja, kad į lietuvių kalbą kėsintasi ne kartą. Teko patirti didžiulę kitų kalbų įtaką, bet ji atsilaikė ir išliko. Be abejo, turime už tai būti dėkingi tokiems šviesuoliams kaip S. Daukantas. Jis teigė: „Jei lietuvių kalba liks gyva, gyvens ir lietuvių tauta“. Savo veikalu „Būdas senovės lietuvių, kalnėnų ir žemaičių“ S. Daukantas kvietė lietuvius susimąstyti ir nepasiduoti svetimos šalies priespaudai, suprasti ir vertinti savo gilią šaknis, mokė kovoti už savo senąsias tradicijas, papročius, kultūrą, kalbą. O lietuviai tikrai turi kuo didžiulis!

Lietuvių kalba yra viena iš seniausių pasaulio kalbų. Ji unikali savo tarmėmis, kurios suteikia galimybę išlikti ir išsilaikyti kitų tautų atžvilgiu. Mokėti kalbėti aukštaitiškai ar žemaitiškai dabar yra vertybė, o ne kultūros trūkumas, kaip buvo manoma anksčiau. Deja, aš nemoku kalbėti tarmiškai, bet džiaugiuosi kitais, kurie dalinasi tarmišku žodžiu. Smagu, kai per Rugsėjo 1-osios šventę mokyklos direktorė pasipuošusi tautiniais rūbais kalba žemaitiškai. Man patinka dalyvauti ir stebėti įvairius renginius, konkursus, kurie skirti mūsų kalbos pažinimui.

Taigi, S. Daukanto žodžiai „Tebeturi dar lietuviai ir žemaičiai visų brangiausią palikimą savo bočių prabočių, tai yra savo kalbą, kurią <...> turi šiandien dalinti“ yra mums tarsi priminimas, kad kiekvienas turime būti dėkingi už savo kalbą, privalome ją gerbti, puoselėti visą gyvenimą ir perduoti savo vaikams.

Austėja Radavičiūtė, 8a kl. mokinė,
Mokytoja Renalda Savickienė

***

Vertinant lietuvių kalbos poziciją šiandien, galima teigti, kad ji yra tinkamai vartojama. Tačiau reikia pripažinti, kad daugelis žmonių kalba ir rašo ne visada taisyklingai, todėl būtina tobulinti kalbos mokymąsi ir propaguoti taisyklingą kalbą.

Simonas Daukantas, kaip ir kiti rašytojai ir kultūros veikėjai, labai vertino lietuvių kalbą ir jos išsaugojimą. Jei jis girdėtų mano bendraamžius kalbant lietuviškai, manau, jis būtų patenkintas ir džiaugtųsi, kad jaunimas vartoja savo tautos kalbą ir, jog apskritai, lietuvių kalba išliko iki šių dienų. Tačiau, reikia pabrėžti, kad lietuvių kalba yra pavojuje, nes žmonės vis dažniau vartoja kitas kalbas, ypač anglų kalbą. Tai gali turėti neigiamų pasekmių lietuvių kalbos raidai ir gali kelti grėsmę jos išsaugojimui ateityje. Todėl svarbu skatinti žmones vartoti lietuvių kalbą ir užtikrinti jos klestėjimą.

Kaip galime saugoti lietuvių kalbą? Pirmiausia, reikia ją vartoti kasdien ir skatinti kitus tai daryti. Reikia skatinti vaikus ir jaunimą mokytis ir mąstyti lietuviškai, kad kalba būtų išsaugota ateities kartoms. Antra, reikia rinkti, vertinti ir išlaikyti tautinę kultūrą, kurioje kalba yra svarbiausia dalis. Trečia, reikia kurti filmus ir muziką lietuvių kalba, rašyti knygas, skatinti organizuoti kultūros renginius, kad žmonės norėtų vartoti lietuvių kalbą ir ją išlaikyti. Norint, kad lietuvių kalba išliktų, reikia daugiau dėmesio skirti kalbos taisyklėms, kad būtų išlaikytas aukštas kalbos lygis. Taip pat svarbu skatinti jaunimą mokytis ir vartoti savo tautos kalbą, kad ji liktų gyva.

Galų gale visi turi suprasti, kad kalba yra didžiausias Lietuvos turtas. Ji yra gyva ir reikia nuolat rūpintis jos išsaugojimu. Kiekvienas Lietuvos gyventojas turėtų žinoti, kad jo kalba yra dalis tautos istorijos.

*Daniel Šer, 8c kl. mokinys,
Mokytoja Inga Turovaitė*

***

Ar kada susimąstote, kuo jums kalba yra tokia svarbi? Ir ar mes mokame ją vertinti? Vis dažniau galime išgirsi paauglius ar suaugusius kalbant kitomis kalbomis. Nesakau, kad užsienio kalbos yra blogai. Ypač anglų kalba. Su ja gali susikalbėti beveik visose šalyse. Bet būna labai skaudu išgirsti, kaip vaikai, dar visai maži vaikai, pradeda kalbėti svetima kalba pirmiau nei gimtąja.

Turiu labai gerą pavyzdį savo giminėje, kai vaikas būdamas ketverių metų pirmiau angliškai išmoko skaičiuoti ir spalvas vardinti, o ne lietuviškai. Visi stebėjosi ir gyrė jį. Sakė, jam bus lengviau ateity, jei taip ir toliau jam gerai seksis angliškai kalbėti. Tik viena močiutė, susimąščiusi ir kažko nuliūdusi, sėdėjo. Ji pati yra kilusi iš Suvalkijos. Močiutė mums dažnai pasakodavo apie tą nuostabų kraštą. Ji vis sakydavo, kad tai Nemuno kraštas, tai beribiai laukai ir gervės, pasitinkančios tave kiekvieną ankstų rytą. Tai laisvės kraštas... Žmonės ten būdavo labai paslaugūs ir geraširdžiai. Ten tarp žmonių jausdavosi vienybė. O kai ateidavo vasara, šilčiausias metų laikas, visi kartu traukdavo dainas ir sutartines, o vaikai šokdavo susikabinę. Taip pat Suvalkijoje gimė dauguma mums žinomų ir garsių žmonių, tokių kaip: Vincas Kudirka, Jonas Basanavičius ar Jonas Jablonskis. Jie Lietuvos naudai tikrai nuveikė daug gero. Garsino Lietuvą, mūsų kultūrą ir kalbą, rūpinosi jų išlikimu. Ir ar neturėtume mes likti jiems dėkingi už tai, ką jie padarė dėl Lietuvos, ir pirmiausia savo vaikams perduoti lietuvių kalbą? Retoriškai klausė senoji suvalkietė tų, kurie svetimomis kalbomis taip žavisi. Juk svarbiausia, kad širdyje būtų lengviau, jog atlikai savo pareigą gimtajai žemei – perduodi jos kalbą ateičiai.

Daug žmonių pasiaukuoja dėl Lietuvos laisvės, už tai, jog mes galėtume kalbėti laisvai savo kalba. Užsienio kalbos yra gerai, bet mes negalime joms teikti pirmenybės gyvenime. Mes turime neužmiršti savo gimtosios lietuvių kalbos, ją išlaikyti, kad ji nepranyktų kaip kitos senosios pasaulio kalbos. Mes turime tęsti anksčiau gyvenusių garsių žmonių darbus ir garsinti Lietuvos vardą.

*Ieva Vaivadaitė, 8c kl. mokinė,
Mokytoja Inga Turovaitė*

***

Ką reiškia žodis dalinti? Vaikas turbūt pagalvotų apie saldinius, suaugęs žmogus apie pinigus, o ar kas nors pamąstė apie savosios kalbos dalinimąsi, jos grožio skleidimą? Kalba – mūsų tautos dvasios stiprybė, vienybė, mūsų tautos pagrindas ir istorijos dalis. Ar lietuvių kalba bus palikimas kitoms kartoms, ar jos grožiu galėsime džiaugtis, didžiūotis, dalintis?

Manau, kad kalba yra gyva tik tų žmonių dėka, kurie ja kalba. Mūsų tauta patyrė didžiulių sunkumų: išgyveno karą, trėmimus. Ji buvo tokia stipri, kad nepasimetė tirštame rūke ir išsaugojo savo kalbą, kuri iki šių dienų yra didžiausias mūsų tautos turtas. Lietuvių kalba mes kalbame, mokomės patys ir mokome kitus. Tačiau, kad išliktų gimtoji kalba, reikia įdėti daug triūso. Svarbu ją ginti, puoselėti, nesigėdyti savosios kalbos išvykus svetur. Smagu girdėti kitos šalies piliečius, kurie gyvena Lietuvoje ir bando kalbėti lietuviškai. Koks džiaugsmas sutikti kad ir svetimą, bet gimtąją kalbą šnekantį žmogų užsienyje! Jis iš karto pasidaro mums artimas, tarsi net giminė per tą kalbos bendrumą.

Kiekvienas kalbą esame paveldėję iš tėvų ir protėvių ir turime ją perduoti ateinančioms kartoms. Tad ja reikia dalintis, o ne slėpti skrynioje, kol ji pranyks kaip dulkė. D. Grinkevičiūtė savo atsiminimų ir miniatiūrų knygoje „Lietuviai prie Laptevų jūros“ apie mūsų tautą rašė taip: „sluoksnis plytų, sluoksnis samanų, sluoksnis plytų, sluoksnis samanų, štai ir visa mūsų architektūra“. Ir tik didžiulė stiprybė ir troškimas išgyventi padėjo lietuvių tautai išlikti, išsaugoti save ir savo gimtąją kalbą. Taip ir mes bendromis jėgomis turime auginti savo kalbą, kaupti žinias, kad mūsų kalba išliktų, kad ji augtų, stiprėtų, taptų didesnė, turtingesnė.

Mūsų kalba yra labai brangi, prasminga, turinti istoriją. Kiekvienas mūsų ištartas žodis užtikrina kalbos augimą, jos išsaugojimą.

Kalba yra svarbi kiekvienos tautos išlikimui. Taigi nepamirškite S. Daukanto žodžių ir kiekvieną dieną atsikėlę ne tik pagalvokite apie savosios kalbos svarbą, bet ir stenkitės ją vartoti su kuo didesne meile. Tuomet galėsime didžiutis, kad turime kuo džiaugtis ir dalintis.

*Ieva Varpučinskytė, 8c kl. mokinė,
Mokytoja Inga Turovaitė*

***

Visus pasaulio žmones supa skirtingos aplinkos, darbai ir dalykai, tačiau mus, lietuvius, supa kur kas daugiau, nei galima aprėpti žodžiais. Visi buvome užauginti Tėvynės lopšyje, nuolat mus supuojant jai, mūsų visų brangintai motinai – lietuvių kalbai, kuri mus supo nuo pat pradžios, pačio pirmo ištarto žodžio ir globos, iki pat pabaigos, paskutinio atodūsio.

Lietuvių tauta, pasak istoriko, rašytojo ir kalbininko S. Daukanto, „turi savo ypatingą kalbą, skirtingą nuo kitų kalbų ir aiškesnę, skaitesnę už visas šiandien kalbamas kalbas. Ta kalba viską gali permąstyti ir viską pasakyti“. Ši kalba užaugino be galo daug lietuvių, mūsų bočių, kurie taip mylėjo ir brangino ją, kad paliktų kitoms kartoms. Šis turtas, kurio neįmanoma išmatuoti jokiais matavimo vienetais, buvo paliktas ir man... Džiaugiuosi, kad galiu save vadinti lietuve, kad nuolat prisimenu, kas esu, ir didžiuojuosi, kad galiu laisvai kalbėti savo gimtąją kalbą, kuri patyrė tiek daug. Ji išsilaukė per sunkiausius draudimo, karo, okupacijos metus, žmonės dėl jos aukojosi, kad ji taptų motina dar daugeliui gimiančių vaikų. Lietuvių kalba buvo draudžiama ir niokojama, tačiau žmonės nepasidavė ir visokiais būdais stengėsi ją saugoti, puoselėti, kad ji gyvuotų ir džiugintų kitus: „Esame laisvi ir tokiais norime būti ir valdymą, kokį norime, tokį pasirenkame; o jei kas išdrįs mūsų kalbą, mūsų įstatymus ir papročius išplėsti ir mus vergais savo padaryti, tai tą mes pirmiau <...> savo kantrybe įveiksime...“. Anot S. Daukanto, būtent kalba yra pagrindinis tautos skiriamasis bruožas. Būtent dėl jos, mes esame unikalūs ir išskirtiniai tarp visų kitų pasaulio žmonių.

Kalba – mūsų didžiausias turtas, todėl turime ją nepaprastai branginti. Mes gyvename ir gyvensime su ja tiek, kiek atmintis mums leis ir kiek įdėsime pastangų. Turime būti dėkingi savo protėviams, knygnešiams, kurie išsaugojo lietuvių kalbą, kad mes galėtume kalbėti lietuviškai, gyventi ir džiaugtis Lietuvoje ir kad gražioji mūsų kalba laisvai lietušis visur, užpildydama širdies dalelę, skirtą praeičiai, dabarčiai ir ateičiai čia, Tėvynėje. Juk, kaip rašė S. Daukantas, „kalba it žalia bruknelė, nuo speigų apšarmojusi, lig šios dienos tebežaluoja – kaip ženklas visko, kas buvo“, „kuria mes šiandien <...> galim didžiutis ir girtis, jog nė viena kalba šiame pasauly nėra taip aiški, kaip mūsųji“.

Todėl kiekvienas kultūringas pilietis turi gerbti, mylėti ir puoselėti lietuvių kalbą, nes tauta gyva tol, kol gyva jos kalba.

*Mia Gineitytė, 8d kl. mokinė,
Mokytoja Laima Tamulevičienė*

***

1900 m. vasara

Labdein, miels Vydūnai. Kap giveni? A da slapstais? Turu naujinų. Lietuvėla pavuojui.

A viskas buva tap. Siedu troboi i girdu kap sklepe kažkas vykst. Čiupau likterną i lipu žemyn, o ką ten veizieju? Čemodaną, o anam punčiakas. Niekan nasuprantu, a čia vaiką špuosij, a kas vykst ant svieta. Prisimeravau tas punčiakas, nu i nuėjau gult. Atsikelu kap visada su gaidžiais i nesuprantu kuriam gale randuos. 2023 liepos 27 deina. Tap papeizuota ant synos. Ainu in tvartą, čia ano ni kvapa, a tas kvaps iš 15 mylių jausdavos. Priešais mane Akruopolis, nu kap i tvarts tik su robotais. Ainu į pirmą pakliuvusį kambarį i mane pasitink kažkuoke muotera:

– *Ar turite staliuko rezervaciją apps'e? – kažkan ji suburbėjo.*

Apps'e? Kas tas per biesas? Nuajau kap koks senis velnių pamatęs. Kiekvienam kampe girdžiu žodžius lievs, tiktoks, instagrams i daugiau net neatsimenu. Pamatę su tokiais skudurais žmuones mane ūbagu vadin. Ant suola sied kažkuokia babulyte, tai i nuėjau pasikalbiet, i man da neprasiziojus ana prakalba:

– *Žemaitis, jau supratau. Labai paprastai – svieta pabaiga. Vaika kap mužika, juokiuos giedas, i nebebus kap seniau. Kultūra aniem tai eilinis žuodis vadovėli. Tu įstrigęs šitoj painiavo.*

Ak, miels Vydūnai, aš kalbą mokinau gražią, taisyklingą, jie iš to pasityčiojo. Juokutis jiems kultūra, man ne. Ji kuria, tik dėl jos aš mokėjau žemaitiškai, tik dėl jos aš radau stebuklingąjį lagaminą.

Simonas

Saulė Šiaulytė, 8c kl. mokinė,
Mokytoja Inga Turovaitė

***

Esė

Esu lietuvė, moku lietuvių kalbą ir šiandien noriu jums papasakoti, kaip pati mokiau jos kitus. Mažoji aš, Saulė, vaikystėje labai mėgdavo leisti laiką Latvijoje ar bet kur kitur, tik kad mašina nuvežtų. Mažylė Saulė taip pat buvo bebaimė ir labai smalsi bei savimi pasitikinti. Todėl mėgdavo pasakoti istorijas visiems, ką tik sutikdavo kelyje.

Kai buvau maža, eidavau ir susipažindavau su visais: su mergaitėmis prie jūros, su berniuku, valgančiu ledus, ar katyte ant slenksčio. Ir buvo visai nesvarbu, kokia kalba jie kalba. Bet aš buvau ekstravertė, pagriebdavau juos už rankelės ir kalbėdavau jiems išsišiepusi. Prisimenu tą pirmą kartą, kai kelios mergaitės prie jūros pradėjo kalbėti man nesuprantama kalba... Pagaliau susižvalgiusios, suglumusiais žvilgsniais, manęs neprakalbinusios jos nuo manęs nususuko ir nuėjo. Po to nubėgau pas mamą paklausti, kokia kalba jos kalbėjo ir kodėl nekalbėjo su manimi. Tada supratau, kad kiti manęs gali nesuprasti. Bet aš nenuleidau galvos ir besididžiuojanti savo kalba mokiau jos kitus ir toliau. Aišku, tai buvo tik maži žodeliai, tokie kaip „Labas“ ar „Mano vardas...“, ar „taip“, bet šie žodeliai ir šypsenos vaikų veiduose skatino mane *mylėti* savo kalbą, ja džiaugtis, dalintis ja lyg Gerąja naujiena ir su virpuliu kalbėtis su tais žmonėmis, kurie kaip ir aš su meile kalba mano gimtąją kalbą.

Bėgant laikui, atradau šiuos Karlo Sandburgo žodžius: „Tai upė ši kalba, kartą per tūkstantį metų sulaužanti naują kursą ir keičianti kelią į vandenyną.“ Dabartinė aš mokosi toliau savo gimtosios kalbos paslapčių ir apmąsto šiuos žodžius. Kokius lietuvių minties kelius skalauja lietuvių kalbos upė? Ar pasiryžę jie garbingai puoselėdami lietuvių kalbą įsilieti į pasaulio kultūrą? O aš, jei šiandien susitikčiau su vaikystės draugais iš Latvijos, galėčiau juos išmokyti kur kas daugiau nei anksčiau. Galbūt ir jie tada pamiltų lietuvių kalbą taip, kaip ją myliu aš.

Pradėdama rašyti norėjau, kad žmonės suprastų, kokia mūsų kalba brangi, bet dabar noriu ne vien to. Noriu, kad žmonės atsigręžtų į savo vaikystę ir vėl atrastų gimtosios kalbos pirmųjų žodžių saldumą, švarumą ir galią tam, kad pasidalintų su kitais.

Saulė Šidlauskaitė, 8c kl. mokinė,
Mokytoja Inga Turovaitė